

Sint-Jozefcollege Turnhout

Beleid en richtlijnen voor integer handelen

Leerlingendocument

Oktober 2023

0. Inhoud

<u>1. INLEIDING</u>	<u>1</u>
<u>2. TERMINOLOGIE.....</u>	<u>2</u>
<u>3. PREVENTIEBELEID EN SENSIBILISERING</u>	<u>3</u>
3.1. COMMUNICATIE NAAR MEDEWERKERS	3
3.2. VERMELDING IN HET SCHOOLREGLEMENT.....	3
3.3. LESSEN EN PROJECTEN	3
3.4. SENSIBILISERING VIA DIVERSE RADEN.....	4
<u>4. CONCRETE AANPAK: WAT ALS ER ZICH EEN INCIDENT VOORDOET?</u>	<u>5</u>
4.1. SIGNALEREN	5
4.2. MELDPUNT	6
4.3. OPROEPEN	6
4.4. UITVOEREN EN HERSTELBEVORDERENDE OPVOLGING.....	6
4.5. DOORVERWIJZEN	8
4.6. COMMUNICATIE EN SAMENWERKING	9
4.7. EVALUATIE AANPAK EN BELEID	9
<u>5. BRONNEN</u>	<u>10</u>

Op school willen we een kader scheppen waarin iedereen kan samenleven, spelen en werken op een veilige manier. Daarom wordt dit beleidsdocument 'hoe integer handelen en omgaan met grensoverschrijdend gedrag?' opgesteld vanuit een zorgzame betrokkenheid op alle actoren van onze schoolorganisatie. Als uitgangspunt wordt ingezet op alle betrokken partijen. De focus ligt niet enkel op de gemelde feiten, maar ook op hoe die ervaren worden/werden. In onze school willen we leerlingen en medewerkers een veilige thuis bieden. Daartoe is het o.a. belangrijk oog te hebben voor het juiste evenwicht tussen afstand en nabijheid.

Dit beleid past binnen het integraal beleid over zorg, veerkracht, weerbaarheid, welzijn en kadert in de cura personalis, een belangrijke pijler van ons opvoedingsproject. Dit beleidsdocument moet gelezen worden in samenhang met het arbeidsreglement voor onze medewerkers en met het schoolreglement dat geldt voor de leerlingen en hun ouders. Het omvat de verschillende stappen en de coördinatie van het te volgen traject.

Wanneer persoonlijke grenzen overschreden worden, wordt dit gedrag grensoverschrijdend genoemd.

Het gaat niet enkel over wettelijk verboden of strafbaar gedrag. We interpretern deze term in de ruimste betekenis van het woord. Het kan ook gaan om allerlei vormen van agressie, racisme, mishandeling, seksueel grensoverschrijdend gedrag, cyberpesten, sexting en ander kleinerend, intimiderend of bedreigend gedrag.

Menselijk gedrag wordt problematisch als:

- Er opzettelijk en/of herhaaldelijk kwetsende of ongewenste opmerkingen of handelingen zijn.
- De geviseerde er zich niet (meer) goed bij voelt.
- Het gedrag blijft duren, ook al vraagt het slachtoffer om te stoppen.
- Er sprake is van een machtsonevenwicht.
- Er geweld gebruikt wordt.
- Of er niet aan de voorwaarden van gezond seksueel gedrag wordt voldaan (toestemming, gelijkwaardigheid, vrijwilligheid, zelfrespect, passend bij de context, passend bij de ontwikkelingsfase van de betrokkenen).

Het is belangrijk om te investeren in preventie en sensibilisering van onze leerlingen en medewerkers. Iedereen draagt hier verantwoordelijkheid. Een belangrijk facet van die verantwoordelijkheid is de manier waarop we met anderen omgaan en in het bijzonder de manier waarop we de integriteit van deze personen willen respecteren en beschermen.

Een gezonde, emotionele betrokkenheid is een bouwsteen om samen school te maken. Hierbij is een cultuur van waakzaamheid geboden, vanuit het motto 'beter voorkomen dan genezen'. Echte emotionele betrokkenheid eindigt immers waar grensoverschrijdend gedrag begint. Dit kan dan weer leiden tot psychosociale problemen. Het uitdrukkelijk bespreekbaar maken van dit thema wil duidelijk maken hoe wij het samenleving op school vorm willen geven. Dit gebeurt via volgende kanalen.

3.1. Communicatie naar medewerkers

Duidelijke communicatie naar het onderwijzend, ondersteunend en administratief personeel met bij de aanvang een zorgvuldige selectie van medewerkers, een duidelijk arbeidsreglement en een functiebeschrijving.

3.2. Vermelding in het schoolreglement.

- Hierin staat concreet beschreven hoe wij op school willen samenleven en werken (zie ook opvoedingsproject).
- We kiezen voor eenduidige en consequente afspraken voorop.

3.3. Lessen en projecten

- De klastitularis neemt initiatief om in te spelen op noden die in de klas leven. Zo worden er duidelijke afspraken opgesteld over de omgangsvormen en het gebruik van sociale media binnen de klasgroep.
- Tijdens bezinningsdagen (4+6), activiteiten Sint-Jozefsfeest (1+3), projectdagen (2+5) worden dit deelaspecten van dit thema aangehaald en bespreekbaar gemaakt.
- Ook binnen bepaalde vakken (o.a. mens en samenleving) komt grensoverschrijdend gedrag aan bod. De terminologie, de oorzaken, gevolgen en aanpak komen ter sprake.

3.4. Sensibilisering via diverse raden

- Deze werkgroepen veelal samengesteld uit leerlingen en leerkrachten hebben o.a. tot doel de omgangsvormen, het welzijn en de algemene sfeer positief te beïnvloeden.
- Het thema 'grensoverschrijdend gedrag' is hier dus ook bespreekbaar. Het betreft de leerlingen- en internenraad, de Raad Voor Verdraagzaamheid (RVV), het Ankerteam, de sportraad, Merlijn en Athena (bib).
- De Raad Voor Verdraagzaamheid werkt actief rond het anti-pestbeleid.
- Het Ankerteam neemt sensibilisering en opvolging van seksueel grensoverschrijdend gedrag als een van haar hoofddoelen in de werking op;

4. CONCRETE AANPAK: WAT ALS ER ZICH EEN INCIDENT VOORDOET?

4.1. Signaleren

Een leerling die slachtoffer werd van grensoverschrijdend gedrag binnen de school of daarbuiten zal dit het makkelijkst signaleren aan iemand waarmee hij/zij een band heeft. Het kan gaan om een vakleerkracht, een studiemeester, een internaatsbegeleider, de titularis of één van de directieleden.

Ook de voorzitters van het Ankerteam en de RVV zullen zich kenbaar maken als aanspreekpunt.

4.1.1. Raad Voor Verdraagzaamheid (RVV)

De Raad Voor Verdraagzaamheid is het aanspreekpunt voor pestgedrag. Een lid van de prefectuur begeleidt, samen met enkele leerkrachten en studiemeesters, deze leerlingenwerkgroep. De leerlingen komen samen om mee een antipestbeleid gestalte te geven. Zij zijn ook peter/meter van de eerstegraadsklassen.

Als leerlingen gesignaleerd worden als pestkop of -slachtoffer kunnen ze door één van de leden van de RVV opgevangen, begeleid of ondersteund worden. Uit ervaring is gebleken dat deze opvang heel belangrijk is voor het zelfbeeld van de gepeste leerling.

De RVV organiseert concrete initiatieven zoals individuele middaggesprekken met gepeste leerlingen en pesters, activiteiten voor eerstejaars om de leerlingen op een speelse manier bewust te maken van deze problematiek. Er is aandacht voor positieve groepsvorming, maar leerlingen worden ook uitdrukkelijk aangemoedigd en ondersteund om als getuigen van pestgedrag hun verantwoordelijkheid op te nemen.

4.1.2. Ankerteam

Het Ankerteam is het aanspreekpunt voor ander grensoverschrijdend gedrag. Wanneer leerkrachten of andere medewerkers worden aangesproken over eventueel seksueel grensoverschrijdend gedrag, is het belangrijk dit onmiddellijk te melden aan de directie en/of de voorzitters van het Ankerteam. Op deze manier kunnen er stappen gezet worden en van hieruit zal alles gecoördineerd worden. Wanneer de situatie mondeling bij de directie gemeld wordt, zal een eerste verslag gemaakt worden.

Als het incident door de melder gepercipieerd wordt als seksueel grensoverschrijdend gedrag is een eerste gesprek met de melder al heel belangrijk. Hierbij is er best een directielid aanwezig. De melder kan zelf kiezen tussen mevrouw Van Dyck of meneer Brinckman. Op vraag van de leerlingen kunnen ook de leden van het Ankerteam of de titularis bij het gesprek aanwezig zijn.

4.2. Meldpunt

We kiezen niet voor een anonieme klachtenbus of registratiesysteem. Het klimaat op onze school laat toe dat leerlingen (met of zonder ouders) zich rechtstreeks tot het Ankerteam, de RVV en directie kunnen richten.

De voorzitters en leden van het Ankerteam en de RVV zullen jaarlijks bekend gemaakt worden via het schoolreglement. Om het half jaar koppelen het Ankerteam en de RVV de gegevens naar de directie terug (tenzij de aard van het incident vluggere communicatie noodzakelijk maakt). Op de directievergadering wordt beslist of er n.a.v. van de gegevens actie ondernomen moet worden.

Ook minder ingrijpende voorvallen kunnen bij een meldpunt gesignaleerd worden. Dit kan belangrijk zijn om eventuele knelpunten sneller te detecteren.

4.3. Oproepen

Naargelang de situatie en vooral op vraag van de betrokken leerling wordt beslist wie wordt ingeschakeld voor de verdere opvolging en begeleiding. Hierbij houden we rekening met onderstaande elementen:

- het hoeft niet altijd dezelfde persoon te zijn.
- het veiligheidsgevoel van de betrokkenen is cruciaal.
- in bepaalde situaties zal er ook een lid vanuit de directie en/of het Ankerteam/RVV aanwezig zijn.

Het veiligheidsgevoel en discretie zijn uitermate belangrijk en worden maximaal bewaakt, maar de aangesproken vertrouwenspersoon (leerkracht, studiemeester, directie) is niet gebonden door het beroepsgeheim, wel door het ambtsgeheim.

De betrokken partijen worden te allen tijde op de hoogte gehouden van wat er ondernomen wordt en wat er nog te gebeuren staat. Er kunnen zich evenwel situaties voordoen waarbij de goedkeuring niet gevraagd kan worden, bv. omdat het welzijn van een leerling in gevaar is.

4.4. Uitvoeren en herstelbevorderende opvolging

Er wordt een gesprek (eerste opvang) aangegaan met de melder. De gebeurtenis (aanleiding, sfeer, eventuele oorzaken, bijzonderheden...), de namen en posities van de betrokkenen, getuigen... worden in kaart gebracht.

Indien de ouders nog niet op de hoogte zijn, wordt de melder gevraagd of de ouders op de hoogte gebracht mogen worden.

Van bij de aanvang wordt melding gemaakt van de mogelijkheid van externe hulp (CLB, Kinderrechtentelefoon, Vertrouwenartsencentrum...) en de mogelijkheid om dit te melden bij de gerechtelijke instanties (cf. 4.5.).

De begeleider van het gesprek maakt telkens een kort verslag van de gevoerde gesprekken. Zo kan na het gesprek worden getoetst of de boodschap correct is overgebracht en gehoord. De registratie van de melding, de verslagen van de gesprekken en van de genomen maatregelen worden vertrouwelijk behandeld.

Tijdens de gesprekken met de melder en de andere betrokken partijen hebben we oog voor het bieden van praktische hulp, advies en informatie en emotionele ondersteuning.

Enkele concrete aandachtspunten/richtlijnen:

- Onbevangen luisteren naar het verhaal, de bezorgheden, de noden en de behoeften. Luisteren staat centraal, maar ook passende vragen kunnen helpen het gesprek te verhelderen en te structureren.
- Victim blaming vermijden. Het slachtoffer zal immers misschien geneigd zijn een deel van de schuld bij zichzelf te leggen. Vragen als 'waarom heb je niet gereageerd?' gesteld zouden deze neiging kunnen versterken en zijn dus niet aangewezen. Deze omzichtigheid mag natuurlijk ook niet overhellen naar overbescherming. Het is zoeken naar een delicaat evenwicht. De meeste slachtoffers willen zich immers geen slachtoffer voelen.
- Oog hebben voor psycho-educatie over het verwerken van dergelijke situaties, bijvoorbeeld uitleg geven over stressreacties.
- Geen beloften maken die niet kunnen worden nagekomen.
- De gesprekken voeren in een rustige omgeving en voldoende ruimte bieden voor het perspectief van de verschillende betrokkenen zodat deze de nodige tijd krijgen bepaalde gevoelens en emoties te uiten.
- Aandachtig de evolutie opvolgen waarbij zo veel als mogelijk het gewone schoolritme zal worden aangehouden. Regelmaat en een duidelijke dagstructuur kunnen een houvast bieden en zorgen voor afleiding.

Een pasklaar antwoord op iedere situatie is niet altijd voorhanden. Elke traject hoort thuis in een eigen referentiekader en kan niet anders dan individueel zijn.

Zoals al blijkt uit de genoemde concrete aandachtspunten zullen we voor elk traject volgende uitgangspunten hanteren:

- Elk verhaal vertrekt vanuit het perspectief van de verteller. In eerste instantie wordt gekeken en geluisterd naar wat deze ervaren heeft. Dit is niet noodzakelijk hetzelfde als wat feitelijk gebeurd is.
- Speculeren heeft hier geen plaats. Er worden geen veronderstellingen gemaakt over wat gebeurde.
- We focussen op beide partijen. Het is niet de bedoeling dat de aangeduide dader gelabeld wordt. De rechten van de melder en van de aangeklaagde moeten gewaarborgd worden. Er wordt aan beide hulp aangeboden.
- Herstelbevorderend gebeurt via gesprekken en opvolging op de lange termijn. Er wordt ingezet op bemiddeling, waarvoor alle betrokken partijen hun verantwoordelijkheid dienen op te nemen.
- Indien gewenst door beide partijen kan een gezamenlijk gesprek, met slachtoffer en aangeklaagde, plaatsvinden. Zowel voor de melder als voor de aangeklaagde geldt dat stigmatisering en uitsluiting vermeden dienen te worden. In de nazorg zal er niet enkel oog zijn voor de primair getroffen, maar ook voor wie niet rechtstreeks getroffen werd.

Voor de nazorg proberen we te opteren voor volgend tijdschema. Uiteraard is dit ook afhankelijk van de noden van de melder.

- 2/3 dagen na melding incident
- 2 weken na melding incident
- 4/6 weken na melding incident
- Eventuele afronding en met mogelijkheid tot doorverwijzing.

Herstelgericht werken sluit sanctioneren niet uit.

4.5. Doorverwijzen

Het kan nodig zijn om de betrokken partijen door te verwijzen naar professionele hulpverlening. Er zal vanuit de school in overleg met de betrokkenen gezocht worden naar de meest geschikte instantie of hulpverlening.

Er kan contact worden opgenomen met:

- CLB
- Tele-Onthaal 106
- Hulplijn 1712
- Awel
- Jac
- Tejo

- IDEWE
- Vertrouwenscentrum kindermishandeling
- Politie en gerechtelijke diensten

4.6. Communicatie en samenwerking

Op het directieoverleg worden incidenten gemonitord. Er wordt telkens melding van gemaakt in het verslag. De directie beslist om dit bij zwaarwichtigheid door te geven de kern van het bestuursorgaan.

Er is een constante informatiestroom naar het CLB. Dit kan zowel op een formele als op een informele manier (indien gewenst door het slachtoffer).

De voorzitter van de ouderraad kan gecontacteerd worden als klankbord. Er zal dan worden nagevraagd of er nog signalen van vergelijkbare klachten worden opgevangen.

We willen respectvol omgaan met alle betrokken partijen, ook in de pers. Hoewel transparantie vooropgesteld moet worden, is een disproportionele uitvergroting van de problematiek te mijden. Indien betrokkenen door de pers benaderd worden, zal de school hen bijstaan en afspraken maken.

4.7. Evaluatie aanpak en beleid

We bespreken en analyseren incidenten op een discrete manier met de betrokken partijen, binnen de directie en het bestuursorgaan (bij zwaarwichtigheid). Zo komen we tot knelpunten om prioriteiten te stellen en beleidsaanpassingen te doen.

- Preventie en aanpak ongewenst gedrag en seksueel misbruik (Hivset)
- Integriteitsbeleid Ignatiaanse Scholen Vlaanderen
- Website grenswijs.be
- Website KUL (grensoverschrijdend gedrag)
- Website Onderwijs Vlaanderen
- Website Sensoa